

**ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ
ПЕДАГОГА:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**PERSONAL AND PROFESSIONAL TEACHER'S COMPETENCE:
THEORY AND PRACTICE**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ

Суми – 2025

УДК 371: 373: 374: 376: 377: 378

ББК 74

О 75

Рекомендовано до друку Вченою радою
КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Протокол № 3 від «25» березня 2025 р.

Редакційна колегія**Сєрих Л.В.**, к. пед. наук., доцентка КЗ Сумський ОІППО (головний редактор)**Нікітін Ю.О.**, д. іст. наук, професор, ректор КЗ Сумський ОІППО**Бірюк Л.Я.**, д. пед. наук, професорка Глухівського НПУ ім. О. Довженка**Вознюк А.В.**, д. психолог. наук, доцентка КЗ Сумський ОІППО**Грицай С.М.**, к. пед. наук, доцент, проректор КЗ Сумський ОІППО**Коростіль Л.А.**, к. пед. наук, доцентка КЗ Сумський ОІППО**Лузан Л.О.** к. пед. наук, проректорка КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»**Собко В.О.**, к. пед. наук, доцентка Глухівського НПУ ім. О. Довженка**Тихенко Л.В.**, к. пед. наук, доцентка КЗ Сумський ОІППО, директорка КЗ СОРОЦПО та РТМ**Успенська В.М.**, к. пед. наук., доцентка Сумський ОІППО**Чуркіна В.Г.**, к. мист., доцентка, директорка департаменту Online Studies громадської організації «Міжнародна наукова гільдія»**О 75**

Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: збірник наукових статей / за заг. ред. Л. В. Сєрих. Суми: НІКО, 2025. 232 с.

У збірнику наукових матеріалів представлені доповіді науковців, методистів, викладачів закладів вищої освіти, управлінців, учителів закладів загальної середньої освіти, викладачів закладів фахової передвищої, вищої освіти, вихователів закладів дошкільної освіти, керівників гуртків, методистів, завідувачів відділами, заступників директорів, директорів закладів позашкільної освіти з актуальної проблеми формування та розвитку особистісно-професійної компетентності педагога.

У контексті гуманітарних смислів розкриваються педагогічні, професійні, соціальні, філософські, управлінські, психологічні, методичні характеристики особистісно-професійної компетентності педагогів дошкільної, початкової, загальної середньої, позашкільної, професійної, фахової передвищої, вищої освіти.

Матеріали конференції стануть у нагоді науковцям, керівникам закладів освіти, викладачам, учителям, вихователям, керівникам гуртків, педагогам, методистам, студентам – усім, кого цікавить проблема формування та розвитку особистісно-професійної компетентності педагога.

Редакція не несе відповідальності за зміст текстів і не завжди поділяє думки їх авторів.

© КЗ СОІППО, Л.В. Сєрих, 2025

© Суми, НІКО, 2025

Роль учителя початкової школи в умовах війни виходить далеко за межі традиційного навчання. Він стає носієм безпеки, підтримки та емоційної стабільності для дітей, що робить його діяльність надзвичайно важливою. Від здатності вчителя створити безпечне та підтримуюче середовище залежить не лише успішність навчального процесу, а й психологічне благополуччя учнів, що є основою для їх подальшого розвитку в складних умовах сьогодення [2].

Висновки. Учитель початкової школи відіграє провідну роль у забезпеченні безпечного та підтримуючого освітнього середовища в умовах війни. Він не лише передає знання, а й створює атмосферу довіри, допомагає дітям долати емоційні труднощі та адаптуватися до реалій воєнного часу. Необхідним є не лише формування навичок безпечної поведінки, а й підтримка психологічного стану учнів через різноманітні методики та підходи. Окрім цього, педагоги повинні дбати про власний психологічний стан, щоб ефективно виконувати свої функції. Підтримка держави, громадських організацій та батьків у цьому процесі є критично важливою для збереження якісної освіти навіть у найскладніших умовах.

Список використаних джерел

1. Боровець О. В. Освітнє середовище початкової школи: сучасні підходи та вимоги. Інноватика у вихованні. 2019. № 9. С. 114–120. [URL:https://doi.org/10.35619/iiv.v0i9.6](https://doi.org/10.35619/iiv.v0i9.6) (дата звернення: 26.02.2025).
2. Вікторчук Н. В. Безпечне освітнє середовище в закладах дошкільної освіти. 2023. № 17. С. 43–50. [URL:https://doi.org/10.32782/2410-2075-2023-17.5](https://doi.org/10.32782/2410-2075-2023-17.5) (дата звернення: 26.02.2025).
3. Духневич В. Готовність до надзвичайних ситуацій: формуємо безпечне середовище. Проблеми політичної психології. 2023. Т. 13. [URL:https://doi.org/10.33120/popp-vol13-year2023-128](https://doi.org/10.33120/popp-vol13-year2023-128) (дата звернення: 26.02.2025).
4. Іщенко Л., Журавко Т. Безпечне освітнє середовище закладу дошкільної освіти в умовах сьогодення. 2023. № 11(30). URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-11\(30\)-146-155](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-11(30)-146-155) (дата звернення: 26.02.2025).
5. Кулешова О. Психологічно безпечне освітнє середовище як фактор впливу на результати навчання здобувачів освіти. «Вересень». 2023. Т.4. №99. [URL:https://doi.org/10.54662/veresen.4.2023.10](https://doi.org/10.54662/veresen.4.2023.10) (дата звернення: 26.02.2025).

Серих Лариса Володимирівна,

завідувачка кафедри теорії і методики змісту освіти

КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти,

кандидатка педагогічних наук, доцентка

Вітер Ольга Іванівна,

старша викладачка кафедри дошкільної педагогіки і психології

Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ТА НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ ЯК МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ЕСТЕТИЧНОЇ ВИХОВАНOSTІ ПІДЛІТКІВ

Анотація. У статті представлено загальні підходи до проблеми подолання освітніх і навчальних втрат та розкрито причини та механізм розвитку ключових компетентностей засобами естетичного виховання здобувачів освіти.

Ключові слова: пандемія, освітні та навчальні втрати, естетичне виховання.

Актуальність дослідження. Сьогодні освіта в Україні у зв'язку з пандемією COVID-19 та далі від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну переживає не найкращі часи. Діти зазнали значних втрат у навчанні, особливо на територіях Сумської області, де відбувається активна фаза війни. Спочатку, дистанційне навчання, а згодом тимчасова окупація, бойові дії, повітряні тривоги й перебування в укриттях, постійне відключення електроенергії та нестабільний психологічний стан – ось неповний перелік зовнішніх чинників, які впливали і продовжують залишати свій слід на якості освіти дітей і сформованості в них необхідних навичок та компетентностей. Тож зараз гостро стоїть питання створення та впровадження програм, методики з надолуження освітніх втрат, а ще більше збереження психічного здоров'я учнів та їхнього гармонійного, зокрема естетичного розвитку.

Мета дослідження – показати шляхи подолання освітніх і навчальних втрат та розкрити причини й механізми розвитку ключових компетентностей засобами естетичного виховання підлітків.

Виклад основного змісту статті. У чому ж полягають проблеми (причини) з подолання освітніх втрат для вчителів, класних керівників базової середньої освіти та класоводів початкової школи:

- стомлюваність учительства в умовах постковіду й війни;
- самовпевненість учительства щодо власної спроможності;
- недостатня обізнаність учительства в теоретичних аспектах проблеми;
- недостатня обізнаність учительства про наявні рішення й пропозиції;
- недостатня готовність учительства до практичної реалізації [1].

Стомлюваності учительства в умовах постковіду й війни можна позбутися постійними тренінговими заняттями, які пропонує, наприклад І. Губеладзе – докторка психологічних наук, в.о. заступника директора з наукової роботи та завідувачка лабораторії психології мас і спільнот Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, президентка Асоціації політичних психологів України, сертифікована тренерка за програмою «Діти і війна», голова Ради молодих вчених Національної академії педагогічних наук України; інструментами на виявлення ознак підвищеної тривожності; вправами на впевненість у завтрашньому дні, які проводять психологи закладів освіти постійно й ефективно, вправами на подолання втоми; вчасний і достатній за повнотою відновлення відпочинок; підвищення емоційного стану різними засобами, зокрема вправи на стабілізацію психоемоційного стану, психологічний добробут вчителів тощо. Для виявлення проблем, **аби почути відповіді на питання про себе, сайт «Затишок» <https://zatyshok.net.ua/36204/> пропонує такий психологічний тест (рис.1) виберіть: яку кнопку ви б натиснули, щоб змінити своє життя?**

Рис.1. Психологічний тест на виявлення психоемоційного стану (аналіз своєї душі)

Відповіді розподілилися таким чином, якщо ви натискаєте:

Червону кнопку – ви людина, яка готова показати весь свій потенціал. У вас високі очікування і надії. Ви успішні в роботі, навчанні та особистих стосунках. Ви ідеальний партнер, тому що готові стати ідеальним для другої половинки. Ваше завдання – бути найкращим.

Зелену кнопку – ви любите комфорт і тишу, ви любите свободу. Оточуйте себе людьми, які роблять вас щасливими. Комфорт і безпека – це прекрасно, але спробуйте проявити сміливість і зробити щось нове і ризиковане.

Жовту кнопку – ви вірите у свої здібності, у вас оптимістичний погляд на світ. Ви готові ризикувати і знаєте точно, що досягнете успіху. Ви володієте рідкісним даром довіряти собі.

Помаранчеву кнопку – ви людина, яка радіє справжньому. Дрібні приємності заряджають вас. Ви мотивовані і знаєте, що крок за кроком ви наближаєтеся до своєї великої мети. У вас чіткий план, і з кожним днем ви реалізуєте якийсь пункт із нього.

Рожеву кнопку – якщо ви вибрали рожеву кнопку, це означає, що ви загалом задоволені своїм життям і прагнете насолоджуватися ним повною мірою. Ви цінуєте кожен момент свого життя, радієте і позитивним, і негативним емоціям. Не втрачайте з поля зору важливих речей і звертайте увагу на дрібниці.

Фіолетову кнопку – ви не так давно набули впевненості в собі. Якщо раніше ви залежали від думки суспільства, то зараз ви навчилися більше себе цінувати. Тепер вас мало хвилює те, що думають про вас люди, ви користуєтеся нагодою і реалізуєте задумане.

Синю кнопку – синій колір символізує гармонію і терпіння, і якщо ви вибрали синю кнопку, то це тому, що зараз для вас ці дві речі – головне в житті. У вас у балансі особисте життя і професійна сфера. Ви є прикладом для наслідування для оточуючих.

Сіру кнопку – ви втомилися від сильних і яскравих емоцій. Можливо також, ви просто вирішили, що настав час змінити ваше життя. У будь-якому разі, ви відчуваєте необхідність подумати про все раціонально і привести своє життя до ладу, щоб спокійно планувати своє майбутнє.

Самовпевненість учительства щодо власної спроможності, можна уникнути, якщо провести рейтингові контрольні, підсумкові, тематичні, тестові роботи й показати об'єктивні результати, які відповідають вимогам освіченості учнів, результати бліцопитування як на початку, так і в кінці навчального року; оволодіння ключовими компетентностями, знаннями, навичками; занурити здобувачів освіти до виконання завдань у нестандартних ситуаціях.

В естетичному вихованні – це спершу, оволодіння культурною компетентністю, уміннями та ставленнями, що визначені у Державному стандарті базової середньої освіти: «*Уміння*: орієнтуватися в культурному різноманітті, визначати вияви взаємодії між різними культурами та усвідомлювати їх внесок у сталий розвиток суспільства; аналізувати способи вираження і передачі ідей у різних культурах за допомогою мистецтва; розвивати власну емоційно-почуттєву сферу на основі сприйняття мистецтва і художньо-творчої діяльності; інтерпретувати, давати естетичну оцінку явищам і об'єктам навколишнього середовища; створювати художні образи засобами різних видів мистецтва; продукувати ідеї та реалізувати їх; відповідально ставитися до інтелектуальної і культурної власності; визначати різні способи художньої комунікації між суб'єктами мистецького діалогу; розуміти значення комунікації в креативних індустріях; *ставлення*: усвідомлення загальнолюдських, естетичних і художніх цінностей, транслятором яких

є мистецтво різних регіонів світу; виявлення пошани до мистецького надбання українського народу і гордості за нього, поваги і толерантного ставлення до культурного різноманіття регіонів світу; усвідомлення власної ідентичності у світовій культурній спадщині; потреба пропагування національної культури через власну мистецьку діяльність; розуміння необхідності збереження художнього надбання людства; розуміння важливості естетичних чинників у повсякденному житті [3, додаток 19; 20]. Усе це дозволяє упевнитися у власній спроможності педагога, його вмінні, знаннях, навичках подолання освітніх втрат учнів.

Недостатню обізнаність учительства в теоретичних аспектах проблеми можна надолужити, бо можливо, проблема непорозуміння – це частково проблема термінології:

Українська "термінологія"	Англomовна "термінологія"
Освітні втрати	Learning loss
Втрати в освіті	Learning losses
Навчальні втрати	Lost of learning
Втрата навчання	Losses in learning
Втрати в навчанні	Loss of learning
Навчальні прогалини	Lost learning
Прогалини в навчанні	Schooling lost
Освітні розриви	School loss
Розриви в результатах навчання	Instructional loss
Розриви в навчальних досягненнях	Lost instructional time
Розриви в успішності	Learning gaps
Незавершене навчання	Achievement gaps
Недоотримані знання	Gap in performance
	Performance gap
	Unfinished learning

Рис. 2. Термінологія з надолуження освітніх втрат

по-перше, усвідомленням педагогів нової лексики, закріплення у свідомості понять (рис. 2): (для об'єктивності зауважимо, що іноді поняття «освітні втрати» й «освітні розриви» ми розглядаємо як синонімічні);

по-друге, опанування принципів, програм, методик, форм роботи з надолуження освітніх втрат. Так, міжвідомча мережа співпраці з питань освіти в умовах надзвичайних ситуацій (INEE) визначає «програму з надолуження освітніх втрат як короткострокову освітню програму для дітей та молоді, які активно відвідували школу до перерви в навчанні. Така програма надає учням можливість засвоїти пропущений матеріал для їх повернення до формальної системи освіти» [7].

Робочою групою з питань прискореного навчання (Accelerated Education Working Group – AEWG)¹ Міжвідомчої мережі з питань освіти з надзвичайних ситуацій (InterAgency Network for Education in Emergencies – INEE) були розроблені 10 принципів організації програм з надолуження освітніх втрат Вони є вичерпними та відповідають українському контексту» [7]:

Принципи, що стосуються учнів

Принцип 1: Програма з надолуження освітніх втрат відповідає всебічним потребам учнів.

Принцип 2: Освітнє середовище є фізично та емоційно безпечним; у ньому існують плани запобігання, готовності та реагування на надзвичайні ситуації.

Принцип 3: Навчальна програма з надолуження освітніх втрат скорочена; пріоритет надається найважливішим компетенціям, їхній інтеграції та закріпленню.

Принцип 4: Навчальний час, форма навчання та іспити можуть бути адаптовані.

Принцип 5: Програма з надолуження освітніх втрат ефективно використовує індивідуальний підхід до навчання

Принципи, що стосуються учителів

Принцип 6: Вчителі повертаються до освітнього процесу; їхнє благополуччя підтримується після перерви у викладанні.

Принцип 7: Учителям надаються можливості та ресурси для залучення всіх учнів та впровадження програми з надолуження освітніх втрат.

Принцип щодо управління програмою

Принцип 8: Учні, їхні сім'ї та громади отримують інформацію, залучаються до консультацій та беруть активну участь у розробленні та реалізації програми з надолуження освітніх втрат.

Відповідність національним освітнім стратегіям

Принцип 9: Програма з надолуження освітніх втрат визнана та узгоджена з національною системою освіти та має чіткі шляхи реалізації.

Принцип 10: Програма з надолуження освітніх втрат інтегрована в національну систему освіти та відповідну стратегію [7].

Розроблено зміст програм з надолуження освітніх втрат. Фокусом програм з надолуження освітніх втрат у наведених вище регіонах мають бути базові предмети [7].

Початкова школа:

- українська мова (читання та письмо);
- математика.

Середня школа (фокус на НУШ, 5-6 класи):

- українська мова та література;
- математика.

Для ефективного впровадження програм необхідно підготувати діагностичні тести. Починаючи з вересня 2023 року на платформі ВШО для учнів 5-9 класів доступні тести з усіх предметів.

ПЗПСП (психічне здоров'я та психосоціальна підтримка) як частина програм з надолуження освітніх втрат має передбачати [7]:

- навчання вчителів надання психосоціальної та психоемоційної підтримки;
- інтеграцію соціально-емоційного навчання в освітній процес;
- відслідковування психічного стану дітей;
- перенаправлення до професійної допомоги у складних випадках;
- супервізію для вчителів.

Серед механізмів та способів упровадження програм з надолуження освітніх втрат є:

робота вчителя під час освітнього процесу та поза ним заради надолуження освітніх втрат учнів;

залучення волонтерів, студентів, додаткових учителів для роботи з дітьми;

літні програми з надолуження освітніх втрат.

До вимог до кваліфікації викладача програм з надолуження освітніх втрат належать:

- знання теоретичних і практичних засад фасилітації освітнього процесу;
- методична підготовка щодо реалізації програм з надолуження освітніх втрат;
- володіння основами психологічних знань і травма-інформованого підходу;
- володіння стратегіями формування та підсумкового оцінювання;
- володіння цифровими технологіями [7].

Недостатню обізнаність учительства про наявні рішення й пропозиції та недостатню готовність учительства до практичної реалізації маємо вирішувати шляхом надання векторів задіяння практичних рекомендацій з надолуження освітніх втрат, практичних кейсів, майстерок, майстер-класів, практичних пропозицій вчительству, корисних посилань, інструментів подолання освітніх втрат тощо [1].

4 Ways to overcome learning loss and build social emotional skills

(<https://nearpod.com/blog/strategies-for-combatting-learning-loss-and-supporting-sel/>);

Six Steps to Helping Students Overcome Learning Loss (<https://medium.com/inspired-ideas-prek-12/six-steps-to-helping-students-overcome-learning-loss-3b44379e23f1>);

Education for Sustainable. Development in Asia and Europe. A Comparative Perspective

(https://drive.google.com/file/d/1Kq_Wr14HpaER8orQWuQejdnv-Xc2R7iR/view?usp=sharing);

The Implementation Of E-Learning To Overcome Learning Loss In Covid-19 Post-Pandemic In Islamic Education At Al-Ma'arif Junior High Jombang-Jember

(https://drive.google.com/file/d/1EZDZ_4uHdUYdnB_swz8jj_HUnbF9GnqaK6/view?usp=sharing);

Learning losses and educational inequalities in Europe: Mapping consequences of the COVID-19 crisis (<https://drive.google.com/file/d/1nYalzNKUYDEwyH9rOyn5lUfzIFs2ee4m/view?usp=sharing>) та інші.

Які шляхи надолуження? Фахівці пропонують використовувати як «дорожню карту» [1]:

другорічництво;

навчання під час канікул;

репетиторство за державний кошт;

створення інтеграційних класів;

перегляд та адаптація освітніх програм;

розроблення додаткового контенту з ключових навчальних тем;

розроблення додаткового якісного освітнього контенту, акцентованого на темах, що потребують надолуження; використання інтернет застосунків, ШІ, якісні онлайн платформи;

методична підготовка вчителів до роботи з учнями, які мають навчальні втрати;

курсowa підготовка вчителів;

посилення шкільної автономії та взаємодії й співпраці вчительства.

Використовувати міжнародні тьюторингові проекти з подолання освітніх втрат в Україні (2023, 2024): «Освітній супровід», партнерами якого є: Save the Children, World Bank, UBS Optimus Foundation, Skolaris, який реалізовує освітня організація «Навчай для України» з дослідницьким компонентом від Світового банку (з березня 2023 року); «Освітній консорціум в Україні: безпечне повернення до навчання» чеської некомерційної неурядової організації «People in Need» (жовтень 2023 – квітень 2024 року);

Всеукраїнський державно-громадський проєкт «Освітня платформа «ПОВІР» від ГО «ЕдКемп Україна», у співпраці з громадською організацією «Смарт освіта», консультативною радою з питань сприяння розвитку системи загальної середньої освіти при Президентові України, МОН, УІРО, УЦОЯО та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» (діє з жовтня 2023 року);

«Освітній супровід» – проведення онлайн-ових занять для 5-10 учнів класів, «People in Need» – проведення очних занять для учнів 5, 9 класів на базі Be Smart;

Освітня платформа «ПОВІР» – корпоративний акаунт на платформі для проведення занять віч-на-віч: спринти, марафони;

Авторські матеріали (листопад 2023) для 5 і 9 класів з різних предметів (карти предмета, листи самооцінювання), що розташовано у збірнику проєкту «Освітній СУП» від міжнародної організації «Навчай для України» / Teach For Ukraine та International Academy of Tutoring для проєкту ECHO Education;

«Освітній консорціум в Україні: безпечне повернення до навчання» People in Need Ukraine

1) авторські сайти-навігатори;

2) дидактичні матеріали: криголами, нейровправи, арт-техніки, вправи на розрізання та складання фігур у контексті поєднання алгебри з геометрією; карти предмета, листи самооцінювання;

3) авторський інтерактивний контент (ігри, тести тощо) на платформі зі ШІ Genial.ly <http://surl.li/qygosl>;

4) авторські чек-листи за темами на сайті Canva, які розташовані на платформі «ПОВІР» <https://povir.in.ua/> та інше.

Висновки. З огляду на те, що проблема навчальних втрат і навчальних розривів в нашій країні є украй гострою й потребує якнайшвидшого напрацювання комплексу дій, спрямованих на її розв'язання, пропонуємо використовувати технологію персоналізованого навчання, технологію диференційованого навчання через призму подолання освітніх втрат, застосовувати формати вимірювання освітніх втрат, використовувати існуючі практичні кейси для подолання освітніх втрат – все це, на нашу думку, сприятиме гальмуванню негативних процесів у галузі вітчизняної освіти й поступовому подоланню освітніх й навчальних втрат, дозволить вивільнити потужності для естетичного виховання підлітків.

Список використаних джерел

1. Бичко Ганна, Терещенко Василь, Вакуленко Тетяна. Навчальні втрати: сутність, причини, наслідки та шляхи подолання. Київ. Український центр оцінювання якості освіти, 2023.

2. Визначення понять learning loss(es) й learning gap(s)
[URL:https://www.edglossary.org/learning-gap](https://www.edglossary.org/learning-gap)

3. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898. 2020. 471 с.

4. Звіт про результати другого циклу загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» 2021 р.: у 2-х ч. Ч.І. Що знають і вміють випускники початкової школи та як змінилася ситуація за три роки / Г. Бичко (осн. автор), В. Терещенко, В. Горох, М. Мазорчук, Т. Лісова, Т. Вакуленко; наук. ред. Т. Вакуленко; за ред. О. Осадчої та В. Терещенка; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2022. 189 с. (+196с. додатків). [URL:https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Velykyj-zvit-CHastyna-I.pdf](https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Velykyj-zvit-CHastyna-I.pdf).

5. МОН планує виміряти «освітні розриви» у школярів за три роки – наразі в пошуку фінансування. [URL:https://nus.org.ua/news/mon-planuye-vymiryaty-osvitnih-rozryvy-u-shkolyariv-za-try-roky-narazi-v-poshuku-finansuvannya/](https://nus.org.ua/news/mon-planuye-vymiryaty-osvitnih-rozryvy-u-shkolyariv-za-try-roky-narazi-v-poshuku-finansuvannya/).

6. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 / кол. авт.: М. Мазорчук (осн. автор), Т. Вакуленко, В. Терещенко, Г. Бичко, К. Шумова, С. Раков,

В. Горох та ін.; Український центр оцінювання якості освіти. Київ: УЦОЯО, 2019. 439 с.
[URL:https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf](https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf)

7. Рекомендації щодо організації програм з надолуження освітніх втрат. Київ: МОН України. 2023. 8 с.

8. Стратегія розвитку освітніх оцінювань у сфері загальної середньої освіти в Україні до 2030 року. [URL:https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/190523_Strategiya-osvitnih-otsinyuvan_UTSOYAO.pdf](https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/190523_Strategiya-osvitnih-otsinyuvan_UTSOYAO.pdf)

Сєрих Тетяна Миколаївна,

методистка КЗ Сумський Палац дітей та юнацтва,
керівниця гуртка, докторка філософії (PhD)

ІНСТРУМЕНТИ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ З ВИХОВАНЦЯМИ ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (З АКЦЕНТОМ НА ПОЗИТИВНУ МОТИВАЦІЮ)

Анотація. У статті розкрито сучасні інструменти зворотного зв'язку з вихованцями закладу позашкільної освіти, які відповідають новим вимогам часу в освітній сфері, пов'язаних із науково-технічним прогресом, збільшенням інформаційних потоків. У статті розкриваються особливості використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема інструментів зворотного зв'язку у закладі позашкільної освіти, що значно інтенсифікує освітній процес, підвищує позитивну мотивацію вихованців.

Ключові слова: заклад позашкільної освіти, мотивація, інструменти зворотного зв'язку.

Постановка проблеми. Кожного року інформаційно-комунікаційні технології стають більш доступними та інтегрованими у наше повсякденне життя, і це позитивно відображається в освітньому процесі. Традиційне навчання з цифровими технологіями – це не тренд, а вимога часу. Цифровізація навчання дозволяє збільшити віртуальну мобільність учнів, створити необхідні умови для саморозвитку учнівської молоді, активізації творчих здібностей, формування необхідних компетентностей.

Система освіти, застосовуючи нові технологічні інструменти та необмежені інформаційні ресурси, має навчитися ефективно їх впроваджувати в освітній процес. Це, безумовно, стосується й інструментів зворотного зв'язку.

Актуальність дослідження. Сучасні виклики, цифрова реальність, що стала невіддільною частиною нашого життя, певне переформатування позашкільної освіти в режим онлайн навчання, мотивують педагогів поглиблювати свої знання в напрямку використання сучасних цифрових технологій в роботі. Цей процес вимагає творчого спрямування засвоєння нових знань та навичок.

З одного боку, науковцями доведено, що педагог не може залишатися носієм готових знань, оскільки діти теж мають доступ до безмежного обсягу інформації. З іншого боку, «кількість інформації не завжди переходить в якість» [1]. Вчені наголошують, що в сучасному світі великий обсяг сторонньої інформації постійно перевантажує свідомість людини, ускладнює сприйняття потрібних відомостей, тому значною мірою погіршується результативність самоосвіти. Інформаційні масштаби здатні затягти у вирву навіть дорослих, а діти взагалі не мають необхідних